

**Πρόταση του Εθνικού Μετσόβιου
Πολυτεχνείου (Ε.Μ.Π.) για την
Ενίσχυση της Βασικής Έρευνας από
Δημόσιους Πόρους**

Πρόταση του Εθνικού Μετσόβιου Πολυτεχνείου (Ε.Μ.Π.) για την Ενίσχυση της Βασικής Έρευνας από Δημόσιους Πόρους

1. Σκοπιμότητα Ενίσχυσης Βασικής Έρευνας

Η βασική έρευνα στα Ελληνικά ΑΕΙ υποχρηματοδοτείται. Και τούτο δεν είναι απόρροια μόνον της ανεπάρκειας της χρηματοδότησης της έρευνας εν γένει στον Ελληνικό χώρο. Οφείλεται εν μέρει και στη μικρόπνοη αντίληψη που προκρίνει τις άμεσες οικονομικές ωφέλειες των ερευνητικών προϊόντων – αντίληψη που είναι ιδιαίτερα διαδεδομένη στο σύγχρονο διεθνές περιβάλλον «εμπορευματοποίησης της γνώσης». Όμως η βασική έρευνα είναι απαραίτητη για τη διατήρηση του ίδιου του θεσμού του Πανεπιστημίου. Επίσης η βασική έρευνα μπορεί να λειτουργήσει ως συστηματικό υπόβαθρο και της εφαρμοσμένης έρευνας συμβάλλοντας έτσι στο συντονισμό και την αύξηση της αποτελεσματικότητας της ευρύτερης Πανεπιστημιακής Έρευνας. Αξίζει να σημειωθεί εδώ ότι ο κατακερματισμός και η έλλειψη συντονισμού έχουν επισημανθεί από την 55η Σύνοδο των Πρυτάνεων (Ηράκλειο, 22-24/6/2007) ως δυο από τις κύριες αδυναμίες της έρευνας στα Ελληνικά ΑΕΙ Τέλος, η βασική έρευνα αποτελεί αναπόσπαστο κομμάτι της έρευνας σε τομείς αιχμής.

2. Πρόταση

Το Ε.Μ.Π. διαθέτει ετησίως ένα ποσό της τάξης των 500.000€ για ενίσχυση της βασικής έρευνας στο εσωτερικό του Ιδρύματος. Με το ποσό αυτό χρηματοδοτούνται γύρω στα 30 έργα, καθένα για διάστημα δυο περίπου ετών. Υπεύθυνη για την επίβλεψη και διαχείριση των έργων είναι η Συγκλητική Επιτροπή Βασικής Έρευνας (Σ.Ε.Β.Ε.) του Ε.Μ.Π., που έχει αποκτήσει την απαραίτητη «τεχνογνωσία» και αναπτύσσει την απαραίτητη υποδομή. Τεκμήριο αποτελεί η *Συνοπτική Έκθεση Πεπραγμένων 2006-2008* της Σ.Ε.Β.Ε. και ο *Κανονισμός Λειτουργίας του Προγράμματος Ενίσχυσης Βασικής Έρευνας ΕΜΠ (ΠΕΒΕ –ΕΜΠ)* τα οποία βρίσκονται στον δικτυακό τόπο της Σ.Ε.Β.Ε. http://www.edeil.ntua.gr/Vasikh_Ereyna.

Ωστόσο το παραπάνω ποσό για τη στήριξη της βασικής έρευνας είναι σαφέστατα ανεπαρκές. **Γι' αυτό το Ε.Μ.Π. απευθύνεται στην Πολιτεία για συγχρηματοδότηση προγραμμάτων στη βασική έρευνα.** Η συγχρηματοδότηση αυτή πρέπει αρχικά να είναι τουλάχιστον ισόποση (1€ από κρατικό φορέα για κάθε 1€ από το Ε.Μ.Π.). Το Ε.Μ.Π. κρίνει ότι αυτός είναι ο βέλτιστος τρόπος ενίσχυσης της βασικής έρευνας σε όλα τα Ελληνικά ΑΕΙ που διαθέτουν τις κατάλληλες υποδομές και την εμπειρία για την επίβλεψη και διαχείριση τέτοιων προγραμμάτων.

Η πρόταση αυτή παρουσιάζει πλεονεκτήματα σε σύγκριση με δράσεις ενίσχυσης της έρευνας, σαν αυτές των προγραμμάτων «ΗΡΑΚΛΕΙΤΟΣ» ή «ΠΥΘΑΓΟΡΑΣ». Η Πολιτεία απλώς καταβάλλει το χρηματικό ποσό που της αναλογεί, χωρίς να ασχολείται με τα διοικητικά. Φυσικά, διατηρεί τη διακριτική ευχέρεια εποπτείας της όλης διαδικασίας και ελέγχου του τελικού οικονομικού απολογισμού.

Στα προγράμματα «ΗΡΑΚΛΕΙΤΟΣ» και «ΠΥΘΑΓΟΡΑΣ» οι διαδικασίες κρίσης ήταν εξαιρετικά χρονοβόρες και ο τρόπος οικονομικής διαχείρισης ιδιαίτερα πολύπλοκος. Αντίθετα στα Π.Ε.Β.Ε. του Ε.Μ.Π. οι διαδικασίες κρίσης ολοκληρώνονται ικανοποιητικά εντός τριμήνου από την προκήρυξη των προγραμμάτων, ενώ ο τρόπος οικονομικής διαχείρισης είναι σχετικά απλός μολοντί διασφαλίζει τη διαφάνεια των δαπανών. Τεκμήριο για τους ισχυρισμούς αυτούς αποτελεί το γεγονός ότι ελάχιστες κριτικές έχουν εκφραστεί από μέλη Δ.Ε.Π. του Ε.Μ.Π. για τη διαδικασία κρίσης και ουδεμία για τον τρόπο οικονομικής διαχείρισης. Έπεται από τα παραπάνω ότι τα Π.Ε.Β.Ε του Ε.Μ.Π. αποτελούν έναν ήδη επιτυχημένο ετήσιο θεσμό ενίσχυσης της βασικής έρευνας. Παρ' όλα αυτά θα πρέπει να τονισθεί ότι οι δράσεις «ΗΡΑΚΛΕΙΤΟΣ» και «ΠΥΘΑΓΟΡΑΣ» είχαν εν γένει ευεργετικά αποτελέσματα για την ανάπτυξη της έρευνας και θα ήταν ευκταίο να επαναληφθούν σε κάποιο βελτιωμένο πλαίσιο.

Συνοψίζοντας, η Πολιτεία πρέπει και μπορεί να εμπιστευθεί τα Ελληνικά ΑΕΙ για την ενίσχυση της βασικής έρευνας στο πλαίσιο της τουλάχιστον ισόποσης συγχρηματοδότησης, δεδομένου ότι έτσι θα ενισχύσει την αυτοτέλειά τους, θα περιορίσει τόσο τα διαχειριστικά έξοδα όσο και τις γραφειοκρατικές καθυστερήσεις.